



Souhrnná teritoriální informace:

Kuvajt



Velvyslanectví České republiky v Kuvajtu 20. 12. 2021 10:46

Kuvajt, původně britský protektorát, získal nezávislost v roce 1961. Hlavou státu je emír z rodu Al-Sabáh, který vládne za pomoci svých ministrů a voleného parlamentu. Kuvajtská politika je značně oslabena častými spory v parlamentu a nestabilitou. V posledním roce se v zemi projevují silné tendence tzv. Kuvajtizace země, v rámci níž jsou upřednostňováni kuvajtské občany v řadě oblastí, např. při získávání lukrativních pracovních míst před přistěhovalci. Vlivem uzavření letiště pro návrat cizinců do země z důvodu pandemie dochází k masivnímu exodu expatů.

Ekonomika země je založena na těžbě, zpracování a vývozu ropy a jejích derivátů. Pandemie COVID-19 kuvajtskou ekonomiku tvrdě zasáhla a její makroekonomické dopady stojí za očekávaným 5 až 8 % poklesem kuvajtského HDP v roce 2020. Avšak již od března 2021 dochází k ekonomickému oživení v důsledku opětovného růstu světových cen ropy. Vlivem propadu cen ropy během pandemie došlo v ekonomice závislé na příjmech z jejího exportu k výpadku příjmů a k rozpočtovému schodku ve výši 20 % HDP. Proto byla vláda nucena provádět zásadní výdajové škrty, které odsouvají tolik potřebnou modernizaci země. Přes řadu fiskálních omezení na výdajové straně pokračuje realizace mnoha projektů, které mají přispět k diverzifikaci kuvajtské ekonomiky dle schváleného rozvojového plánu Nový Kuvajt 2035. Avšak má-li kuvajtská ekonomika zůstat dlouhodobě konkurenceschopná, musí vláda co nejdříve přistoupit k zásadním strukturálním reformám.

Obchodní výměna mezi ČR a Kuvajtem za rok 2020 dosáhla téměř 48 mil. EUR. Vlivem pandemie vzájemná obchodní výměna meziročně poklesla o 18 %. Vzhledem k tomu, že Kuvajt je závislý na dovozech z důvodu chybějící vlastní produkce v řadě oblastí, představují i v česko-kuvajtské obchodní výměně české vývozy do Kuvajtu přibližně 98 %. Českému exportu dominují automobily a díly, HVAC zařízení, elektrická zařízení a komponenty, stavební stroje a materiály, český křišťál, potraviny, nábytek, železné výrobky, léky a textil. V oblasti služeb zaujímá výsostně postavení cestovní ruch do České republiky, přičemž lákadlem pro Kuvajťany je zejména české lázeňství, případně zdravotní rehabilitační pobyty.

České zboží má na kuvajtském trhu šanci na úspěch, pokud je cenově konkurenceschopné, originální a inovativní (např. vyspělé technologie či unikátní design). Prodej musí být doprovázen špičkovou marketingovou kampaní. Perspektivními sektory jsou např. energetický průmysl, stavebnictví, obranný průmysl, ICT, zdravotnický a farmaceutický průmysl, zemědělské technologie a potravinářství. Obchod je v Kuvajtu pevně v rukou etablovaných kuvajtských obchodnických rodin, které v zemi zastupují zahraniční společnosti (tzv. „sponzorský systém“). Kuvajtské agenty či distributory mají za provizi na starosti marketing a prodej zahraničních produktů. Pro úspěch v této arabské muslimské zemi je zapotřebí respektovat odlišné kulturní zvyklosti, odlišný průběh jednání, přístup k času a další specifika. Obchod se často uskutečňuje mezi spřízněnými skupinami, záleží na osobních známostech a konexích.

Základní údaje	
Hlavní město	Kuwait City
Počet obyvatel	4,7 mil. (z toho 70 % cizinců)
Jazyk	arabština (oficiální), angličtina (široce rozšířená)
Náboženství	islám (cca 70 %), křesťanství (cca 20 %), další (10 %)
Státní zřízení	konstituční monarchie (emirát)
Hlava státu	Šejch Nawaf Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah
Hlava vlády	Šejch Nawaf Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah
Název měny	Kuvajtský dinár (KWD)
Cestování	
Časový posun	+ 1 hodina (letní); + 2 hodiny (zimní)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Mgr. Jaroslav Siro
Ekonomický úsek	Ing. Tereza Valášková, Ph.D.
Konzulární úsek	Ing. Jan Kouřil
CzechTrade	ne
Czechinvest	ne
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	136,5
Hospodářský růst (%)	2,2
Inflace (%)	2,3
Nezaměstnanost (%)	3,0



Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty



1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Stát Kuvajt je dědičným emirátem kombinujícím prvky absolutistické a konstituční monarchie, který získal nezávislost na Velké Británii v roce 1961. Moc se soustřeďuje v rukou emíra, který je vždy vybírán z vládnoucího rodu Al-Sabáh. Kuvajtským emírem je od 30. 9. 2020 Šejch Nawaf al-Ahmad al-Džábir Al-Sabáh. Emír má výkonnou moc, kterou formálně vykonává prostřednictvím vládního kabinetu. V čele kabinetu stojí předseda vlády, kterého vybírá emír. Emír má dále pravomoc rozpustit parlament, vyhlašuje volby do parlamentu, má právo navrhnout, připravovat a ratifikovat zákony, jmenuje soudce, potvrzuje rozsudky a je vrchním velitelem ozbrojených sil. Kuvajtským parlamentem je Národní shromáždění, které má 50 volených a 15 jmenovaných členů vládního kabinetu. Shromáždění je voleno na základě přímé volby, klasické politické strany jsou v zemi nicméně zakázány. Ústava přijatá v listopadu roku 1962 zaručuje základní svobody a prohlašuje Kuvajt za islámskou zemi, kde je zdrojem zákonodárství Korán a islámský zákon (šaría). Kromě islámských právních principů se však legislativa země rovněž opírá o některé prvky britského Common Law a francouzského občanského práva. Zásadním momentem pro další vnitropolitický vývoj v Kuvajtu je v současnosti dlouhodobé napětí mezi vládou a parlamentem, které v posledních letech opakovaně vyústilo v demisi jednotlivých ministrů či celé vlády. Parlament často blokuje i významná opatření a důležité infrastrukturní projekty. Z pohledu národního hospodářství a ekonomického rozvoje země tak dochází k nežádoucím prodávám v realizaci klíčových infrastrukturních projektů, které země potřebuje pro svoji modernizaci a další hospodářský rozvoj.

1.2 Zahraniční politika země

Kuvajt je malý stát nacházející se v geopoliticky neklidném regionu Blízkého východu. Jeho geografická poloha v severní části Zálivu je strategicky výhodná z pohledu logistiky a obchodu, zároveň je však malý stát obklopen velkými a částečně nestabilními sousedy. Bezpečnost Kuvajtu zaručují Spojené státy americké, jejichž vojenské jednotky jsou v zemi trvale rozmístěné od osvobození země od irácké armády v roce 1991. Narůstající napětí v regionu Zálivu ovlivňuje i zahraniční politiku Kuvajtu, který se snaží zachovat si svoji tradiční roli neutrálního mediátora regionálních konfliktů, udržovat dobré vztahy se všemi sousedy a nebýt součástí koalicí či projektů namířených proti konkrétním státům v Zálivu. Kuvajt vystupoval aktivně v roli mediátora mezi Katarom na jedné straně a aliancí arabských zemí podléhajících se na embargu vůči této zemi na straně druhé. Vztah s Washingtonem jakožto hlavním garantem kuvajtské bezpečnosti zůstane pro emirát i nadále klíčový. Dlouhodobě dobré jsou i vztahy s EU, která je vnímána velmi pozitivně, zejména jako hospodářský partner. Kuvajt byl v letech 2018 - 2019 nestálým členem Rady bezpečnosti OSN a v této pozici byl jedním z mediátorů ukončení konfliktu v Jemenu a jedním z hlavních poskytovatelů humanitární pomoci.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel Kuvajtu je 4,2 milionu (2019), z toho představují cca 1,4 milionu kuvajtští státní příslušníci (Kuvajťané) a cca 2,8 miliony cizí státní příslušníci. Hustota obyvatelstva je přibližně 200 obyvatel na čtvereční kilometr. Podle věku je nejpočetnější skupinou mezi Kuvajťany mládež do 15 let (40 %), v produktivním věku je cca 57 % obyvatelstva a obyvatelstvo starší 65 let pak tvoří méně než 3 % z celkového počtu obyvatel. V procentuálním vyjádření tak populaci žijící v Kuvajtu tvoří Kuvajťané (30 %), ostatní Arabové (Egyptané, Libanonci, Jordánci, Palestinci, a další – 27 %), Asiaté (Indové, Pákistánci, Bangladéšané, Filipínci a další – 40 %) a další obyvatelstvo zejména z Afriky, Evropy a USA (3 %). Podle statistiky Kuvajtské bankovní asociace bylo v roce 2017 v Kuvajtu zaměstnáno celkem 2,5 miliónu osob, z toho 85 % cizinců. Většina Kuvajťanů pracuje ve státním sektoru, v soukromém sektoru pak méně než 20 %. Kuvajtské obyvatelstvo vyznává především islám sunitského směru (70 %) a islám šiitského směru (30 %). Cizinci jsou převážně muslimové sunitského směru, křesťané a hinduisté.



2 Ekonomika

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Kuvajtské hospodářství je dominantně založeno na těžbě a exportu ropy a návazných produktů, kuvajtský hospodářský růst je tudíž spjatý s vývojem světových cen ropy. Ochromení globální ekonomiky a spotřeby pohonných hmot v důsledku pandemie COVID-19 tak Kuvajt zasáhlo na citlivém místě. Kuvajtská exportní ropa (Kuwait Export Crude – KEC) se koncem dubna 2020 propadla hluboko pod 20 USD/barel. Dlouhodobý pokles ceny ropy přitom pro ropný emirát znamená zásadní výpadek exportních příjmů a rozpočtový schodek, podobně jako v letech 2014 - 2016. Economist Intelligence Unit (EIU) tak odhaduje pokles kuvajtského HDP v roce 2020 o 5 %, ještě v únoru 2020 přitom počítal s 1,6 % růstem. Národní banka Kuvajtu uvádí za rok 2020 meziroční pokles o 8 % a předpokládaný růst v roce 2021 ve výši 1,2 %. Mezinárodní měnový fond (MMF) předpovídá dokonce 11 % propad kuvajtského HDP. Míra inflace činila v roce 2019 stále nízkých 1,1 %, v následujících letech však výrazně poroste na úrovni kolem 2 – 3 %, a to zejména z důvodu předpokládaného přijetí spotřebních daní a DPH.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	1,3	0,4	-5,0	2,2	4,8
HDP/obyv. (USD/PPP)	72 363,4	72 729,1	68 320,0	69 900,0	72 090,0
Inflace (%)	0,6	1,1	2,0	2,3	2,9
Nezaměstnanost (%)	3,1	3,0	3,1	3,0	2,7
Export zboží (mld. USD)	77,1	64,8	40,0	45,7	57,1
Import zboží (mld. USD)	31,4	29,4	23,8	24,9	27,7
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	45,7	35,4	16,2	20,8	29,4
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	4,1	4,2	4,3	4,3	4,5
Konkurenceschopnost	54/140	46/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	2/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Kuvajtské příjmy z prodeje ropy a jejích derivátů do zahraničí tradičně tvoří přes 80 % veškerých státních rozpočtových příjmů a jsou tak dominantním zdrojem kuvajtského rozpočtu. Z důvodu celosvětového propadu ceny ropy v roce 2020 se kuvajtský rozpočet (rozpočtový rok trvá v Kuvajtu vždy od 1. 4. do 31. 3. následujícího roku) ocitne v deficitu, který EIU odhaduje na 25 % HDP. Pro kontext: kuvajtský nominální HDP v roce 2019 činil necelých 135 mld. USD a státní rozpočet 2019 přibližně 78,3 mld. USD. Rozpočtové příjmy tvořily 51,39 mld. USD, výdaje 73,13 mld. USD + 5,14 mld. USD povinný 10 % odvod do fondu Future Generations Fund (FGF – viz níže). Rozpočtový deficit v roce 2019 tak činil bezmála 27 mld. USD, neboli 20 % HDP. Schodkové rozpočty posledních let byly průběžně

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-12,4
Veřejný dluh (% HDP)	23,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	3,0
Daně	
PO	15 % (zahraniční PO)



kryty státními půjčkami a zejména čerpáním finančních rezerv nahromaděných v kuvajtském suverénním fondu Kuwait Investment Authority (KIA), který je s přibližně 550 – 600 mld. USD (cca 400 % HDP)

FO	ne
DPH	ne

pátým největším suverénním fondem na světě. KIA finanční rezervy investuje převážně v zahraničí a za tímto účelem využívá tzv. Future Generations Fund (FGF), do kterého se až do roku 2020 každý rok povinně odvádělo 10 % státních příjmů. Další fond ve správě KIA, tzv. General Reserve Fund (GRF), jehož portfolio je likvidnější, je využíván pro průběžné sanování schodkových státních rozpočtů z posledních let. Prostřednictvím svých suverénních fondů a masivních investic v zahraničí Kuvajt drží významné podíly v řadě velkých mezinárodních korporací (např. Daimler-Benz), investičních fondech, akciových trzích i v zahraničních nemovitostech.

2.3 Bankovní systém

Sektor bankovníctví je velmi rozvinutý a Kuvajt je jedním z center investičního bankovníctví v oblasti Zálivu. Mezi největší a nejvýznamnější banky patří National Bank of Kuwait (NBK), Kuwait Finance House (KFH), Burgan Bank, Gulf Bank a Commercial Bank of Kuwait (CBK). Všechny tyto banky nabízejí široké portfolio služeb v segmentu retailového a privátního bankovníctví, firemního bankovníctví, investičního bankovníctví a správy aktiv, i služby islámského bankovníctví. Všechny rovněž poskytují širokou nabídku různých typů akreditivů a bankovních garancí využitelných pro účely mezinárodního obchodu. Např. NBK nabízí veškeré běžné typy akreditivů (neodvolatelný, potvrzený, převoditelný, revolvingový, stand-by akreditiv) zahraničním exportérům. Akreditiv je vystaven během 1-2 pracovních dnů bankou ve spolupráci s kuvajtským odběratelem zboží/služeb. Poplatek účtovaný bankou za poskytnutí akreditivu se odvíjí od rizikovitosti transakce, jsou do něj začítovány i poplatky korespondenční banky, poplatky za kurýra aj. Banka dále nabízí i tzv. službu „documentary collection“, která spočívá v tom, že banka v roli agenta dodavatele předá kuvajtskému odběrateli, resp. jeho bance, příslušné dokumenty, načež převezme dlužnou částku pro svého klienta – exportéra. NBK v neposlední řadě nabízí široké portfolio různých bankovních záruk, které mohou být využity např. pro účely složení bid bondů či performance bondů při účasti ve veřejných tendrech. Zvláštností kuvajtského bankovního systému je skutečnost, že řada místních bank se řídí principy islámského bankovníctví, které pracuje bez fixních úrokových sazeb pro vkladatele. Důvodem je zákaz půjčování peněz za úrok zakotvený v islámské víře. Proto jsou úvěry vedeny jako spoluúčast na podnikatelských záměrech (zisk z podnikání je islámem přípustný). Klientem islámských bank může být i nemuslimský subjekt. Dohled nad bankovním trhem vykonává kuvajtská centrální banka (Central Bank of Kuwait – CBK), která je i hlavním regulátorem trhu.

2.4 Daňový systém

Kuvajtský daňový systém je specifický tím, že v zemi neexistuje většina daní. Například neexistuje daň z přidané hodnoty, daň z příjmu fyzických osob, silniční daň, spotřební daň, apod. Kuvajt uplatňuje daň ze zisku ve výši 15 % na zahraniční právnické osoby, které drží podíl v kuvajtských obchodních společnostech (zahraniční partner může mít v kuvajtské společnosti podíl v maximální výši 49 %). Na kuvajtské společnosti, které jsou plně vlastněny Kuvajťany (či příslušníky z jiných států GCC), se daň ze zisku nevztahuje. V praxi je tak tato daň aplikována pouze na zahraniční právnickou osobu s podílem v kuvajtské obchodní společnosti. Stejnou sazbou jsou daně veškeré zisky zahraničních korporací vzešlé z dividend, franšíz, licenčních patentových poplatků, či poplatků spojených s využíváním ochranných známek v Kuvajtu. Výjimky z daně ze zisku zahraničních korporací se vztahují na podnikání zahraničních právnických osob dle zákona č. 116 z roku 2013 o přímých zahraničních investicích (umožňuje až 100 % vlastnictví), zákona o partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP) a podnikání v rámci tzv. zón volného obchodu. Od daně ze zisku jsou rovněž osvobozeny zahraniční subjekty obchodující na kuvajtské burze. Zahraniční korporace registrované v Kuvajtu podle zákona o přímých zahraničních investicích a zákona o PPP jsou osvobozeny od daně ze zisku až na 10 let. Od 1. 1. 2021 by měla v Kuvajtu vstoupit v platnost daň z přidané hodnoty ve výši 5 %. O zavedení jednotné DPH bylo rozhodnuto v rámci GCC v roce 2018, na rozdíl od většiny ostatních členských států GCC, které DPH již v praxi zavedly, však Kuvajt její zavedení opakovaně odložil a je nejisté, zda k zavedení v dohledné době skutečně dojde.



3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Evropská unie je dlouhodobě třetím největším obchodním partnerem Kuvajtu a je v zemi vnímána jako významný a žádaný obchodní partner, jehož vyspělé technické normy a standardy jsou zárukou vysoké kvality výrobků. Obchodní výměna EU s Kuvajtem v roce 2020 dosáhla úrovně 5 782,3 mil. EUR, přičemž výrazně převažuje export z EU. Mezi hlavní položky exportu EU do Kuvajtu patří potraviny, spotřební zboží, stroje a strojní zařízení, osobní automobily a chemikálie. Dovoz z Kuvajtu do EU je založený převážně na ropě a ropných produktech, minerálních olejích a produktech petrochemického průmyslu.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	5 024,8	5 319,1	4 940,8	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	2 703,1	2 510,0	841,5	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	-2 321,6	-2 809,0	-4 099,3	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

České vývozy do Kuvajtu výrazně narůstaly mezi roky 2013 a 2017, kdy se dočasně přehouply přes 2,1 mld. CZK, následně však došlo k propadu až na 1,1 mld. CZK v roce 2020. Dovozy jsou zanedbatelné. Českému exportu dlouhodobě dominují osobní automobily, pneumatiky, chladič a mrazicí pulty, klimatizační zařízení, elektrické rozvaděče a rozvodné skříně, stavební stroje a materiály, lustry a ostatní svítlny, skleněné zboží, sportovní potřeby, potraviny, nábytek, železné a ocelové trubky, potrubí pro ropovody, ocelový drát, nádrže, čerpadla a kompresory, léky a léčiva, textilní výrobky, a živá zvířata (drůbež). Dovoz z Kuvajtu do ČR se omezuje zejména na produkty petrochemického průmyslu a polymery etylénu.

Obchodní výměna s ČR (mld. CZK)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	1,9	1,4	1,1	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	0,0	0,0	0,0	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	-1,8	-1,4	-1,1	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Obchodní vztahy mezi Kuvajtem a EU je zapotřebí vnímat v širším rámci ekonomicko-obchodní spolupráce EU a Rady pro spolupráci



arabských států v Zálivu (Gulf Cooperation Council - GCC). Oficiální spolupráce mezi EU a GCC se rozvíjí od roku 1988, kdy byl vytvořen základní institucionální rámec pro spolupráci ve formě uzavření kooperační dohody, k jejímž cílům patřilo i prohloubení vzájemných hospodářských vztahů a rozvoj vzájemného obchodu a investic. Dohodu o volném obchodu (FTA) se však uzavřít nepodařilo. Od roku 2017 probíhá mezi EU a GCC institucionalizovaný obchodní a investiční dialog, který má v rámci konferencí, seminářů a diskuzních panelů mezi EU a GCC podpořit vzájemnou hospodářskou a obchodní spolupráci. Dialog má přispět i k obnovení zamrzlých jednání o uzavření FTA. Kuvajt byl první zemí GCC, která v roce 2016 podepsala dohodu o spolupráci s Evropskou službou pro vnější činnost (ESVČ), jež představuje platformu pro pravidelné politické konzultace týkající se společných regionálních výzev, energetiky, bezpečnosti a boje proti terorismu, rozvojové spolupráce a hospodářská spolupráce.

Smlouvy s ČR

V hospodářsko-obchodní oblasti jsou nejvýznamnějšími uzavřenými dohodami dohoda o zamezení dvojímu zdanění a dohoda o vzájemné ochraně a podpoře investic. Aktuální zůstává otázka sjednání dohody o hospodářské spolupráci mezi ČR a Kuvajtem, která se stane významným nástrojem podpory vzájemných hospodářských a obchodních vztahů mezi oběma zeměmi. Návrh dohody byl na expertní úrovni oboustranně odsouhlasen a v roce 2021 by mohlo dojít k jejímu podpisu. Prioritními oblastmi spolupráce jsou např. energetika, dopravní a automobilový průmysl, zdravotnické přístroje a zařízení. Návrh počítá s vytvořením smíšeného hospodářského výboru, kterému bude předsedat zástupce Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, a zástupce kuvajtského ministerstva financí.

3.3 Rozvojová spolupráce

Kuvajt je bohatý stát a není příjemcem rozvojové pomoci. Kuvajt sám poskytuje rozvojovou pomoc ve výši přibližně 1 % HDP, a to prostřednictvím Kuvajtského fondu pro arabský ekonomický rozvoj (Kuwait Fund for Arab Economic Development – KFAED). Tato organizace rozhoduje o grantech a půjčkách za výhodných platebních podmínek, které jsou udělovány zejména rozvojovým zemím s muslimským či arabským obyvatelstvem (v roce 2019 např. Egypt, Tunisko, Libanon, Jemen, Irák, Pákistán, ale i řada afrických či latinsko-amerických zemí, Čína či Bosna a Hercegovina). Půjčky či granty technické asistence jsou poskytovány na konkrétní projekty, většinou v oblasti rozvoje dopravní, vodohospodářské a energetické infrastruktury země. Výběrových řízení na realizaci projektů se mohou zúčastnit i české firmy, a to přímo v konkrétní zemi realizace příslušného projektu a v souladu s místními tendrovými pravidly. V roce 2019 KFAED poskytl půjčky a granty 27 zemím v celkové výši bezmála 929 mil. USD. V uplynulých letech kuvajtská vláda dále hostila tři humanitární donorské konference k Sýrii a Kuvajt na zlepšení tamní situace přispěl celkovou částkou přes 1 mld. USD. V únoru 2018 se v zemi konala mezinárodní dárcovská konference k Iráku spojená s konferencí o obchodních a investičních příležitostech v Iráku

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Kuvajtský trh nadále skýtá obchodní příležitosti pro české exportéry, kteří dokážou nabídnout originální, inovativní a vyspělé technologie a systémy v perspektivních sektorech, jako je například ICT, obranný průmysl, zdravotnictví, energetika, stavební průmysl, např. systémy požární bezpečnosti v budovách, zemědělský a potravinářský průmysl, aj. Jde o relativně malý trh s vysokou kupní silou spotřebitelů, jejichž nákupní apetit neklesl ani v době pandemie a kteří poptávají pestrou škálu dováženého zboží, od základního až po luxusní.

► ICT

Zejména v postkovidové době je kladen větší zřetel na urychlení digitalizace obchodu a státní správy. V Kuvajtu vzniká velký potenciál pro české ITC firmy, vývojáře software a zejména aplikací pro chytré telefony a poskytovatele digitálních služeb. Roste využívání širokého spektra služeb pomocí mobilních aplikací od objednávek potravin a hotových jídel, přes elektronické bankovníctví, e-government až e-health. Poptávka po IT službách, systémech, technologiích a aplikacích bude do budoucna i nadále narůstat. Pandemie koronaviru v Kuvajtu již teď proměňuje řadu byznys modelů s cílem nalézt řešení reagující na novou éru.

► Obranný průmysl

Česká republika má v Kuvajtu vybudováno dobré jméno v oblasti obranného průmyslu. Je možné se uplatnit jak ve státních zakázkách na výzbroj, např. dodávky munice, minometů, obrněné techniky, dílů, bezpilotních vrtulníků, dronů, tak i v poskytování proti radarových a jiných systémů. Perspektivní jsou i dodávky sportovních či loveckých zbraní a nábojů.

► Energetický průmysl



Kuvajt, jakožto přední světový ropný producent, bude i nadále poptávat technologie, služby a materiál pro udržení chodu a rozšíření své těžební, rafinérské (např. výstavba nové rafinérie Az-Zour), zpracovatelské a distribuční infrastruktury. Kromě toho bude muset, vzhledem ke stále stoupající spotřebě elektrické energie, modernizovat a stavět nové elektrárny, zejména paroplynové. Čeští dodavatelé by se mohli uplatnit například při dodávkách přenosových kabelů, rozvaděčů či transformátorů, ale i v rámci zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie, zejména solární energie. Ve velkých veřejných či PPP tendrech většinou zvítězí velké nadnárodní korporace původem z USA, Koreji, Japonska, Evropy či Číny. České firmy však mohou získat kontrakty na subdodávky dílů či služeb.

► Stavební průmysl

V Kuvajtu pokračuje stavební boom. Jedná se zejména o výstavbu nových administrativních i rezidenčních výškových budov a infrastrukturních projektů. Pro české exportéry existuje příležitost v dodávkách technologií, zabezpečovacích zařízení, inteligentních systémů, klimatizačních jednotek, čističek vzduchu, generátorů a dalších souvisejících zařízení. Velký potenciál je v inovativních technologiích ve stavebnictví, automatizovaném řízení HVAC, elektrického osvětlení, stínování, řízení přístupů, bezpečnostních a protipožárních systémů a dalších vzájemně souvisejících systémů správy budov - smart building solutions, IoT. Stále probíhá rozšíření a modernizace mezinárodního letiště, zahrnující výstavbu nového terminálu, runwaye. Významným projektem zůstává budoucí výstavba námořního terminálu na ostrově Bubiyan, jenž by se měl stát největším přístavem v severním Zálivu. Dále je plánována výstavba a rekonstrukce dalších infrastrukturních projektů, např. mostů, silnic a dalších velkých investičních celků.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Kuvajt pokračuje v investicích do veřejného zdravotnictví s cílem dalšího rozšíření kapacit a zvýšení kvality poskytovaných služeb státních nemocnic i soukromých poskytovatelů. Významné investice jsou rovněž plánovány v rámci prací na rozšíření lůžkových kapacit (např. v nemocnici Ibn-Sina Hospital o 81 % do roku 2026). Vzhledem k nedostatku kvalifikované pracovní síly může být zajímavá nabídka systémů zefektivňujících práci lékařů. Součástí strategických záměrů vlády (i za pomoci komerčních poskytovatelů) je soběstačnost v některých oblastech medicíny, které byly tradičně pokrývány zahraničními zdravotními pobyty kuvajtských pacientů. Přesto je stále zajímavá oblast poskytování služeb v rámci českého lázeňství, rehabilitací, léčebných pobytů a dalších zdravotnických služeb. Pro české dodavatele představuje kuvajtský zdravotnický sektor značný potenciál. Uplatnit se mohou zejména dodavatelé zdravotnické techniky, systémů, zdravotnických materiálů a léků, případně kvalitní a originální kosmetiky. Uspěť mohou i poskytovatelé služeb. Důležitá je kvalita, nelze cenově konkurovat zboží z Číny.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Kuvajt většinu potravin dováží, ač se v poslední době snaží o větší soběstačnost, např. budováním vlastních farem. České firmy by se proto mohly prosadit v dodávkách zemědělských technologií a systémů s aspektem na náročné klimatické podmínky. Dále v dodávkách trvanlivých potravin (okurek, marmelád, zeleniny, aj.), některé čerstvé zeleniny, ovoce, mléčných výrobků, sýrů, aj. Na kuvajtském trhu by se rovněž mohlo uplatnit vybavení do kuchyní. Je však třeba počítat s tím, že na trhu panuje velká konkurence. Je nutné získat patřičnou certifikaci a spolehlivého místního distributora.

Viz Mapa oborových příležitostí.



4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Následující odstavce nabízejí základní orientaci v neformálních pravidlech a zvyklostech, které se vztahují k vedení obchodního jednání v Kuvajtu. Netřeba zdůrazňovat, že tyto normy se v mnohém odlišují od toho, na co jsme zvyklí v Čechách. Klíčem k úspěchu v teritoriu je nepochybně nalezení kvalitního a důvěryhodného obchodního zástupce či partnera, který bude hrát hlavní roli při překonávání mnohých komplikací daných značnou kulturní, mentální a jazykovou odlišností místního prostředí. Při jednání s místními obchodními zástupci, partnery, zadavateli projektů či klienty a budování osobního vztahu s nimi mohou být užitečné následující základní poučky.

4.2 Oslovení

Kontaktování firem či úřadů v Kuvajtu „na dálku“, např. e-mailem, či telefonicky, bez předchozí osobní známosti, nefunguje. Pro prvotní kontakt je ideální se do teritoria vydat osobně – např. v rámci návštěvy veletrhu, výstavy, či konference. Samozřejmě funguje osobní doporučení, např. prostřednictvím již etablovaných firem, obchodníků či prostředníků. Pomocí s navázáním prvotního kontaktu může i zastupitelský úřad, který prostřednictvím obchodně-ekonomického diplomata může předat kontakt, domluvit schůzku, atd.

4.3 Obchodní schůzka

První jednání mezi potenciálními partnery se obvykle koná v Kuvajtu, standardně v kanceláři místního partnera. Další schůzky a jednání je často možné absolvovat již i méně formálně, např. v restauraci či kavárně. Je zcela běžné, že kuvajtský partner např. po jednání v kanceláři pozve zahraničního hosta na oběd, který poté i uhradí. Je dobré mít na paměti, že v Kuvajtu se v restauracích, ani v hotelech, nepodává alkohol. Ten nepatří ani k obchodnímu jednání. Vzhledem k muslimskému charakteru země v Kuvajtu panuje striktní zákaz výroby, dovozu, prodeje a konzumace alkoholu na veřejnosti. Alkohol není možné dovézt ani při osobní návštěvě země (např. jako dar), a pokus o jeho dovoz může vést k zamítnutí vstupu do země. Dary při prvním jednání vyžadovány nejsou. V případě dobrých vyhlídek a vážného zájmu o spolupráci většinou po návštěvě českého obchodníka v Kuvajtu dojde na návštěvu kuvajtského partnera v ČR. Je zapotřebí počítat s tím, že prvotní návštěva teritoria k úspěšnému završení obchodu zpravidla stačit nebude. Ve většině případů bude zapotřebí teritorium navštěvovat opakovaně, a to poměrně často. V závislosti na velikosti, složitosti a typu obchodu mohou od prvního jednání až do proplacení kontraktu uplynout dlouhé měsíce, případně roky. V Kuvajtu se obchody dělají „mezi přáteli“ – navázání osobního vztahu s obchodním zástupcem/partnerem se očekává. Na prvním „seznamovacím“ jednání tak může být kromě vlastního obchodního jednání věnován poměrně velký prostor soukromému životu, včetně dotazů na věk, rodinný status, děti, osobní zájmy a koníčky, náboženskou orientaci atd. Od západních obchodních zástupců se očekává formálnější úbor (oblek/kravata) v případě jednání na veřejných institucích (ministerstva, státní korporace, atd.), méně formální (sako/košile/rozhalenka) v případě B2B jednání. Vizitky jsou poměrně rozšířené, zejména zástupci místních veřejných institucí je však někdy nemají. Vzhledem k místnímu přístupu k času by neměl zarazit pozdní příchod místního partnera na jednání. Půlhodinové zpoždění není považováno za nezdvořilé, v případě že se opozdilec za pozdní příchod alespoň formálně omluví. Od západních návštěvníků se však očekává dochvilnost. Běžné je domlouvání schůzek a jednání operativně, i v řádu dnů, či dokonce pouhých hodin před jednáním. Zrušení domluvené schůzky i na poslední chvíli není považováno za neslušné – očekává se, že partner omluvu přijme s klidem, projeví porozumění a bude schopen se operativně domluvit na náhradním termínu. Návštěvník Kuvajtu by se neměl nechat překvapit i opakovaným přerušováním jednání, např. vyřizováním telefonátů či krátkými rozhovory kuvajtského partnera např. s kolegy, kteří budou volně vstupovat do kanceláře v průběhu jednání. Takové chování je v místním prostředí zcela běžné a není považováno za nezdvořilé. Co se týče projevů emocí v průběhu jednání – samozřejmě to do značné míry závisí na individuálním naturelu dotyčného, avšak v zásadě platí, že sebeovládání a mírnění přílišných projevů emocí při



obchodním jednání či na veřejnosti je považováno za ctnost. Vzhledem k dominantnímu postavení mužů v rámci převážně patriarchální kuvajtské společnosti nalezneme v čele velkých společností, na vysokých manažerských postech a v technických profesích převážně muže, kteří povedou převážnou většinu obchodních jednání v Kuvajtu. Ženy vedoucí jednání za západní firmy díky tomu mohou mít ztíženou situaci, a to i v případě, že jim kuvajtská mužská společnost projeví sympatie. Ideální je tak do Kuvajtu vysílat jednací týmy vedené muži – přítomnost ženy v týmu však není problém. Zejména při opakované návštěvě teritoria a úspěšně postupující spolupráci je poměrně běžné pozvání zahraničního firemního zástupce do domu místního partnera. Pokud se bude jednat o Kuvajťana, půjde zřejmě o vymezený prostor v domě, který je určen k posezení mužů (tzv. diwaniya), oddělený od zbytku domu, kde se pohybují ženy (manželka/y, dcera/y). Oblíbené jsou rovněž pozvání na obědy a večere do restaurací, či do rozšířených čajoven a kuřáren (vodní dýmka). V případě přátelštějšího vztahu může následovat například i pozvání k projížďce lodí po moři spojené s rybařením, či návštěvě víkendového domku u moře spojené například se společenským podnikem.

4.4 Komunikace

V arabském prostředí je většinou preferována přátelská a neformální komunikace. Po seznámení se běžně oslovuje křestním jménem s oslovením „Mr.“ (např. Mr. Jacob, Mr. Faisal), případně méně formálně pouze křestním jménem. Oslovování příjmením je pro místní nezvyklé. Většina místních obchodníků či vyšších firemních manažerů a zástupců ovládá velmi solidní angličtinu, tudíž není nutné brát na jednání tlumočnicka se znalostí arabštiny. K vhodným tématům rozhovoru, kterými je možné vyplnit prostoje v samotném obchodním jednání, patří například počasí, (pozitivní) první dojmy z Kuvajtu, (vhodné) dotazy na zem, jeho kulturu a společnost atd. Naopak nedoporučujeme vést konverzace na citlivá témata související s politikou či islámem s osobami, které dobře neznáme. Dalším citlivým tématem může být pro některé místní alkohol. Po navázání osobního kontaktu lze ke komunikaci využít všechny běžně používané formy, včetně e-mailu, telefonátu, apod., jednoznačně nejrozšířenější forma komunikace v zemi je však v současnosti prostřednictvím mobilní aplikace WhatsApp, a to překvapivě i v obchodním či úředním styku.

4.5 Doporučení

Respektujte místní zvyklosti a pravidla související s kulturou a náboženstvím Kuvajtu – znalostí a ohleduplností si získáte respekt místních. Čas v Kuvajtu plyne pomaleji a pracovní tempo je volnější – prioritu mají rodinné aktivity a velký prostor je věnován scházení se s přáteli, často u příležitosti velkorysých pokrmů, jejichž konzumaci je věnován značný prostor. Naučte se pracovat s přístupem místních k času a připravte se na to, že od vás může být naopak očekáván „západní“ přístup k času, tzn. dochvilnost.

4.6 Státní svátky

Kuvajt má množství pohyblivých svátků, jejichž přesné stanovení je v některých případech určeno teprve několik dnů předem muslimskými institucemi. Nejvýznamnějším pohyblivým svátkem trvajícím cca 1 měsíc s omezenou pracovní dobou a výkonností v důsledku půstu od východu slunce do jeho západu je Ramadán. Důležité je také vědět, že Kuvajt je muslimskou zemí, kde se neslaví Nový rok, ani jiné křesťanské svátky. K nejvýznamnějším pevným svátkům patří Národní den připadající na 25. 2. a Den osvobození připadající na 26. 2.



5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

České zboží má na kuvajtském trhu šanci na úspěch, musí však být cenově konkurenceschopné, originální a inovativní, např. vyspělé technologie a systémy. Prodej musí být doprovázen špičkovou marketingovou kampaní z důvodu velké konkurence na trhu. Obchodní aktivita lze, až na výjimky, provozovat pouze prostřednictvím místního podnikatelského subjektu, který je registrován a minimálně z 51 % vlastněn kuvajtským občanem. Obchod je tak pevně v rukou etablovaných kuvajtských obchodnických rodin. Jejich firmy se stávají tzv. sponzorem, ten je zapotřebí i pro realizaci veřejných zakázek. Sponzor zpravidla zahraniční společnost provede labyrintem místních pravidel a zvyklostí, vyřídí povolení a formalitu a dokáže zajistit nezbytný marketing.

Klíčové právní normy a předpisy týkající se obchodně-podnikatelské činnosti v Kuvajtu:

- zákon č. 25/2012 o obchodních společnostech („Companies Law“), vč. novel obsahuje klíčová ustanovení k založení, formy, organizace statutárních orgánů, právního vymezení odpovědnosti, dělení zisků, atd.
- zákon č. 13/2016 o obchodním zastoupení („Commercial Agency Law“), který stanovuje pravidla pro obchodní zastoupení zahraničních společností v Kuvajtu. Zavádí možnost využívat několika obchodních zástupců (agentů či distributorů) zároveň, čímž se ruší dříve platný princip výhradního zástupce (exkluzivita).
- zákon č. 116 z roku 2013 o podpoře přímých zahraničních investic specifikuje podporované hospodářské sektory pro vstup zahraničních investorů, kritéria která musí splnit, státní podpory pro příliv PZI do země, atd. Za určitých podmínek umožňuje až 100 % vlastnictví kuvajtské společnosti zahraničním subjektem.

Z pohledu úrovně a přívětivosti podnikatelského prostředí „Doing Business“ Světové banky (World Bank Group - WBG) pro 2020 se Kuvajt umístil na 83. pozici se skóre 67,4. K nejproblematičtějšímu oblastem patří založení společnosti/zahájení podnikání, možnost získání půjček/kapitálu zejména pro MSP, přeshraniční obchod se zbožím, vyřízení stavebních povolení či insolvenční řízení a ochrana zahraničních minoritních akcionářů.

Kuvajt je vázán jednotným celním sazebníkem Rady pro spolupráci arabských států v Zálivu (Gulf Cooperation Council – GCC), který osvobozuje pohyb zboží a služeb v rámci GCC od veškerých cel a stanovuje společný vnější celní tarif ve výši 5 % pro většinu zboží dováženého ze zemí mimo GCC. Osvobozeny od vnějšího tarifu jsou některé základní potraviny a léky či zdravotnické prostředky. Na vybrané výrobky, zejm. některé produkty stavebního, chemického či petrochemického průmyslu, materiály, atd., se naopak vztahuje zvýšená celní sazba ve výši 10 – 12 % z důvodu ochrany místního průmyslu. Na tabákové výrobky se vztahuje clo ve výši 100 %. Celní poplatky je třeba zaplatit v místní měně. V Kuvajtu platí zákaz dovozu alkoholu, nealkoholického piva a vína se zbytkovým obsahem alkoholu, či potravin s obsahem alkoholu. Zakázán je dovoz vepřového masa a pornografie. Dovoz zbraní a munice je možný výhradně po udělení zvláštního povolení ministerstva vnitra. U dodávek zboží z masa nutno přiložit tzv. Halal Certificate o tom, že zvíře, z něhož maso pochází, bylo zabito dle muslimského rituálu. Kuvajt nadále dodržuje bojkot izraelského zboží a zboží vyrobeného i zčásti z izraelských komponentů – na aktuální omezení a podmínky bojkotu je zapotřebí se informovat u kuvajtského ministerstva obchodu a průmyslu (Ministry of Commerce and Industry – MOCI) nebo na kuvajtské hospodářské komoře (Kuwait Chamber of Commerce and Industry – KCCI).

Dovozní licenci uděluje MOCI místním společnostem zapsaným na kuvajtské hospodářské komoře, ta zpravidla platí jeden rok, je obnovitelná a



pro více zásilek. Vyžadují se také speciální dovozní licence pro průmyslové stroje a náhradní díly, které vydává veřejný úřad pro průmysl. Pro speciální produkty, např. střelné zbraně, výbušniny, léčiva či exotická zvířata jsou zapotřebí speciální povolení a licence specializovaných úřadů či ministerstev. K proclení zásilky na kuvajtském celním úřadu jsou pověřeni pouze místní obchodní zástupci/agenti na základě oficiálního zmocnění, případně distribuční/agenturní smlouvy, a rovněž dopisu se souhlasem konečného zákazníka. V rámci proclení musí být předložena faktura, osvědčení o původu zboží/země původu, položkový itinerář k zásilce a nákladní list nebo letecký nákladní list. Některé druhy zboží mohou vyžadovat další specifické licence, povolení či certifikáty. Bývá vyžadováno i osvědčení o původu zboží/země původu, které na vyžádání vydává Hospodářská komora ČR. Vyžadují se zpravidla jeden originál a dvě kopie faktury a dalších přiložených vývozních dokumentů. Faktura, osvědčení a další vývozní dokumenty musí být ověřeny HK ČR, následně legalizovány na Odboru ověřování MZV a konečně superlegalizovány na velvyslanectví Státu Kuvajt v Praze. Dokumenty běžně postačují v angličtině. Detailní a aktuální informace o postupu při legalizaci vývozních dokumentů může poskytnout Hospodářská komora ČR a Celní správa ČR.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

V případě prodeje/distribuce zboží či služeb do/v Kuvajtu zahraniční exportéři běžně využívají nejrozšířenějšího typu obchodního vztahu, kterým je agenturní či distribuční dohoda, v souladu s ustanoveními novelizovaného zákona o obchodním zastoupení z roku 2016 (zákon č. 13/2016). Tuto formu lze využít i za účelem účasti ve veřejných zakázkách. Výhodou je, že nevyžaduje založení nové právní entity a umožňuje ponechat většinu administrativní zátěže na místním zástupci (agent/distributor), který disponuje příslušným zázemím, licencemi, marketingovým aparátem, znalostí místního trhu, prostředím a lidmi. Ačkoliv většinou kuvajtský zástupce požaduje po zahraničním subjektu uzavření exkluzivní smlouvy, zákon č. 13/2016 explicitně umožňuje využívat několik zástupců (agentů či distributorů) zároveň. Aby byla platná, musí být smlouva o obchodním zastoupení vypracována v souladu s právními předpisy Kuvajtu i země původu zahraniční společnosti. Doporučujeme proto využít profesionálních služeb některé z etablovaných právně-poradenských společností působících v Kuvajtu – přehled vysoce hodnocených právních společností poskytuje například The Lawyers Global.

Další formou vstupu zahraničního subjektu na kuvajtský trh je založení obchodní společnosti registrované v Kuvajtu. Zakládání obchodních společností se v Kuvajtu řídí zákonem č. 25/2012 o obchodních společnostech („Companies Law“). Většina zahraničních exportérů či investorů pro své podnikatelské záměry v zemi využívá období v Čechách dobře známé s.r.o., v místním prostředí známé jako tzv. „Limited Liability Company“, pro kterou se vžil zkratka WLL. WLL – stejně jako všechny ostatní formy obchodních společností v Kuvajtu – umožňuje zahraničnímu subjektu vlastnit maximálně 49 % podíl společnosti. Většinový podíl (min. 51 %) je v rukou kuvajtského partnera, na jehož jméno je firma formálně zapsána v obchodním rejstříku kuvajtského ministerstva obchodu. Počet vlastníků/partnerů ve společnosti může být maximálně 50 a minimální základní kapitál činí 1000 KWD (cca 75 tis. Kč). WLL dle zákona nesmí působit v oblasti bankovníctví, pojišťovnictví či činnosti investičních fondů.

Dalším hojně využívaným nástrojem zakotveným v zákoně č. 25/2012 je tzv. společný podnik („Joint Venture Company“), což je spojení dvou nebo několika obchodních společností (právnických osob), které nemá povahu právní osoby a nevyžaduje ani registraci v obchodním rejstříku. Je běžné, že několik zahraničních dodavatelů za účelem účasti v tendru vytvoří joint venture nebo konsorcium s hlavním kuvajtským kontraktorem, který konsorcium v Kuvajtu zastupuje vůči klientovi (např. ministerstvu).

5.3 Marketing a komunikace

Rozšířeným místním marketingovým nástrojem je inzerce v tisku, reklamní spoty zaměřené přímo na kuvajtský trh na místních televizních stanicích jsou spíše vzácností. Převážně je k vidění televizní reklama širšího regionálního zaměření, a to buď na kuvajtských či regionálně působících televizních stanicích (zejména původem z Egypta, Libanonu, KSA či SAE). Na segment spotřebitelů starších 50 let (zejména ženy) je v televizní reklamě vhodné cílit v arabském jazyce. Střední a mladší generace sledují často anglickou mutaci místní televize. Většina místních občanů čte téměř výhradně arabský tisk. Běžná je i reklama na internetu. Řada kuvajtských firem má své webové stránky, avšak zdaleka jim nevěnují takovou pozornost jako české firmy. Webové stránky obecně v Kuvajtu nemají stejně velký význam, jako v ČR či Evropě. V Čechách všudypřítomné googleads/adwords v Kuvajtu sice nalezneme také, nemají však stejně masivní prezenci. Naprostou nezbytností naopak je propagace firmy/výrobku prostřednictvím sociálních médií – nejvíce rozšířená je inzerce/propagace na FB a instagramu. Pro některé typy zboží (např. móda) údajně v Kuvajtu bez instagramového účtu nemá smysl podnikat - zejména Kuvajťané v mladším a středním věku sledují své oblíbené značky a módní influencery prostřednictvím jejich instagramových účtů.

V neposlední řadě nesmíme zapomenout na mimořádné postavení ústní komunikace (tzv. Word of Mouth či WoM marketing), která má mezi místní kuvajtskou komunitou tradičně silné postavení. V prostředí velmi malé země s malou populací, kterou Kuvajt je, se informace ústy šíří bleskovou rychlostí. Tento způsob šíření informací (i dezinformací) dále umocňuje síla působení sociálních médií, v Kuvajtu mimořádně oblíbených. Rozesílání reklamních letáček na adresy obyvatel není využíváno zejména vzhledem k tomu, že všichni obyvatelé Kuvajtu dostávají poštu přes P.O. Box (na domácí adresy se nedoručuje). Letáčky lze však vidět často za stěrači automobilů na parkovištích, rozvoz zboží pak zajišťuje levná pracovní síla expatů z Indie či Bangladéše. Častou formou propagace jsou u spotřebního zboží předváděcí či výstavní akce (ochutnávky v supermarketech apod.), které využívají zejména zahraniční importéři. Lze také vidět reklamu na billboardech nejprestižnějších značek, a to především v těsné blízkosti hlavních nákupních středisek, jako je například Avenues Mall či 360 Mall. Při ztvárnění reklamních



kampaní je zapotřebí dbát na to, aby byly v souladu s místními specifickými náboženskými či kulturními konvencemi, např. při zobrazení ženského těla, náboženských témat/symbolů apod.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Kuvajt je od roku 1995 členem WTO a signatářem Dohody o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights – TRIPS). Jakožto člen WTO a signatář TRIPS je Kuvajt povinen přijetím příslušné legislativy zajistit minimální standardy ochrany a vymáhání práv duševního vlastnictví stanovené v této dohodě. Od roku 1998 je Kuvajt rovněž členem Světové organizace duševního vlastnictví (World Intellectual Property Organization - WIPO). Kuvajt má základní legislativu pro ochranu práv duševního vlastnictví (IPR), v posledních letech navíc některé zastaralé zákony novelizoval či přijal zákony nové. Nejdůležitější legislativou je v roce 2016 přijatý zákon na ochranu autorského práva a práv souvisejících (Law No. 22 of 2016 on Copyright and Related Rights), který měl za cíl zásadní modernizaci ochrany autorských děl a souvisejících práv v Kuvajtu v souladu s aktuálními mezinárodními standardy. Problematika ochrany patentů, průmyslových vzorů, designu a obchodních značek je ošetřena zejména novelizací zákona o ochraně průmyslového vlastnictví z roku 2001 a patentovým zákonem z roku 2013. Problematika obchodních značek je upravena v příslušných specializovaných zákonech a částečně i v obecné obchodní legislativě. Pro ochranu autorských práv je příslušným úřadem Kuvajtská národní knihovna, pro ochranu průmyslového vlastnictví, patentů a obchodních značek pak Ministerstvo průmyslu a obchodu. I přes existenci příslušné legislativy je Kuvajtu často vyčítáno její liknavé uplatňování v praxi a nedostatečné mechanismy pro její vymáhání. Kuvajt je proto dlouhodobě zařazen na tzv. Watch List Úřadu obchodního zmocněnce USA (Office of the United States Trade Representative – USTR), který sleduje vývoj v zemích, které jsou ze strany USTR obviňovány za porušování IPR. Mezi hlavní nedostatky patří nízká vůle a schopnost příslušných kuvajtských policejních a justičních orgánů zajistit stažení padělaného zboží z trhu a vymáhat odškodnění pro poškozené, netransparentnost administrativních a soudních procesů, a nedostatečná odhodlanost trestat pachatele vysokými peněžními a vězeňskými tresty.

5.5 Trh veřejných zakázek

Všechny veřejné zakázky v hodnotě nad 75 000 KWD (cca 240 000 USD) jsou vypisovány prostřednictvím Ústřední agentury pro veřejné zakázky (Central Agency for Public Tenders – CAPT), která byla ustanovena zákonem č. 49/2016 o veřejných zakázkách („New Public Tenders Law“) z roku 2016. Výjimku z tohoto pravidla mají ministerstvo obrany, ministerstvo vnitra, kuvajtská národní garda (KNG) a centrální banka (CBK), které si své tendry vypisují samy. Kuvajtská státní ropná společnost Kuwait Oil Company (KOC) a její dceřiné společnosti si vypisují tendry v hodnotě do 5 mil. KWD (cca 16 mil. USD) samostatně, nad 5 mil. KWD pak jsou vypisovány prostřednictvím CAPT. Všechny vypsané tendry jsou publikovány v úředním věstníku („Al Kuwait Al Youm Gazette“). Nový zákon o veřejných zakázkách oproti předchozí úpravě zavádí princip ochrany kuvajtských občanů (a firem) na místním trhu před zahraniční konkurencí. Zahraniční dodavatel je nově povinen nakoupit nejméně 30 % materiálu a prací pro realizaci zakázky od místních dodavatelů registrovaných u CAPT. Nový zákon navíc zakotvuje preferenci lokálně vyráběného zboží, které může být až o 10 % dražší než srovnatelný zahraniční výrobek. Zákon dále zavádí bodový hodnotící systém, který umožňuje objektivní hodnocení a porovnání jednotlivých nabídek, a zřizuje tzv. výbor pro stížnosti („Grievance committee“), který umožňuje podání stížnosti na neférové praktiky v průběhu výběrového řízení. Ačkoliv nový zákon formálně umožňuje zahraničním subjektům podávat nabídky do tendrů na veřejné zakázky napřímo bez místního zástupce, v praxi je pro získání zakázky a její následnou realizaci kuvajtský obchodní zástupce/partner nezbytný. Kromě nezbytného lokálního know-how, kontaktů a vazeb je totiž ve většině případů zapotřebí, aby byla společnost ucházející se o zakázku registrovaná u CAPT, případně u jednotlivých ministerstev, které zakázku vypisují. Tento typ registrace se v místním žargonu nazývá „předkvalifikace“ (prequalification). Zahraniční uchazeč se může o zakázku ucházet prostřednictvím registrované místní společnosti, někdy je však zapotřebí registrovat i zahraniční společnost. Vyřízení registrace může trvat různě dlouho – běžně několik týdnů až měsíců, v mimořádných případech i roky. Po registraci je možné se ucházet o jednotlivé zakázky a účastnit se tendrů. Po zakoupení a vyzvednutí tendrových dokumentů, jejichž originály společně s potvrzením o zaplacení je nutné pečlivě uschovat, je někdy organizováno tzv. „před-tendrové“ setkání (pre-tender meeting) mezi zájemci o zakázku a zadavatelem projektu, kde mohou být získány důležité informace, či oznámeny změny tendrových podmínek. Nabídka musí dokonale splňovat veškeré požadované náležitosti a formální kritéria – jejich nesplnění nezvratně vede k vyřazení z tendrového řízení.

S podáním tendrové nabídky je nutno u CAPT složit tzv. bezpodmínečný bid bond, zpravidla 2 % či 5 % nabízené ceny. Bid bond může mít formu bankovního šeku nebo bankovní záruční listiny vydané bankou registrovanou v Kuvajtu. Bid bond je neúspěšným uchazečem vrácen po ukončení výběrového řízení, které by nemělo přesáhnout 90 dnů, je však možné jej prodloužit – v tom případě jsou uchazeči vyzváni k prodloužení bid bondu. Řízení je ukončeno oznámením vítězné nabídky a uzavřením smlouvy o udělení zakázky s vítězem. Pokud by vítěz tendru do 30 dnů od ukončení řízení nepodepsal smlouvu, propadne jeho bid bond CAPT. Vítěz tendru s podepsáním smlouvy musí zároveň složit tzv. performance bond, kterým se zaručuje k realizaci zakázky. Performance bond má formu bankovní záruční listiny a v případě, že by klient na zhotoviteli po dokončení zakázky uplatňoval penále, budou hrazeny právě z performance bondu. Celý tendrový proces vyžaduje silného agenta/partnera se znalostí nepsaných pravidel hry a osobními vazbami. Bez místního subjektu nemá zahraniční společnost příliš velkou šanci na úspěch, zejména pokud se jedná například o malou či středně velkou společnost. Větší zahraniční společnosti, které v zemi působí dlouhodobě a pravidelně se ucházejí o velké tendry (např. investiční celky), mají většinou místního agenta/partnera a zároveň etablovaného vyslaného obchodního zástupce či celý tým. Detailnější informace lze získat na webových stránkách CAPT, kde je dostupný



i zákon o veřejných zakázkách.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

OECD řadí Kuvajt do kategorie států s mírným investičním rizikem kategorie 2 na škále 0 až 7, kde 7. kategorie představují země s nejvyšší úrovní teritoriálního rizika. Dle barometru rizikovosti české Exportní a garanční pojišťovací společnosti (EGAP) má Kuvajt hodnocení „B“ na škále A až F. Hodnocení rizikovosti země EGAP vychází z komplexního interního hodnocení politické, ekonomické a finanční situace země. Zohledňuje nejen suverénní riziko země, ale také platební zkušenosti EGAP a OECD, rizika plynoucí ze struktury ekonomiky, politické situace, právního, bezpečnostního a podnikatelského prostředí, bankovního sektoru a další. I přes poměrně příznivé hodnocení obchodních a investičních rizik české velvyslanectví v Kuvajtu z prostředí místní obchodní komunity opakovaně dostalo informaci o odložených či liknavě proplácených fakturách, a to jak soukromými klienty, tak státními institucemi. Komplikacemi může být provázení i navrácení bid/performance bondu po dokončení veřejné zakázky. Sebelepší odchylka od původního zadání/technických specifikací v kontraktu může způsobit neproplacení kontraktu, požadování opravy díla na náklady dodavatele či další nepříjemné komplikace a průtahy v proplacení zakázky. Zahraniční společnosti si často stěžují na průtahy při navrácení tzv. zadržovací daně („withholding tax“) ministerstvem financí po dokončení zakázky. Obchodní spory se většinou řeší před místními soudy, zejména pokud se jedná o veřejné zakázky. S ohledem na velkou míru provázanosti místních rozvětvených rodin a klanů, by mohl kuvajtský soud spíše favorizovat kuvajtského občana před cizincem.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

V roce 2013 zařadil Kuvajt ČR mezi státy, jejichž občané mohou získat turistické vízum na letišti (tzv. visa „on arrival“). Občané ČR tak mohou po přeletu na kuvajtské mezinárodní letiště získat turistické vízum za následujících podmínek:

- Předloží cestovní pas platný minimálně 6 měsíců od data vstupu. V cestovním dokladu nesmí být vyznačeno izraelské vízum. Předloží zpáteční letenku a cestovní pojištění (nemusí být vyžadováno).
- Na místě vyplní příslušný formulář (adresu pobytu, atd.).
- Nebudou na místní tzv. černé listině.
- Uhradí poplatek 3 KWD za vízum (nutno uhradit v hotovosti v jedno-dinárových bankovkách – na letišti je k dispozici směnárna).
- Kuvajtské úřady si vyhrazují právo odmítnout vstup bez udání důvodu. Maximální délka pobytu na turistické vízum činí 3 měsíce.

Turistická víza lze bez problémů využít i pro cestu za obchodním účelem. Víza lze dále získat na kuvajtském velvyslanectví v Praze, případně on-line na webu kuvajtského ministerstva vnitra. Při odjezdu ze země mohou místní úřady vymáhat úhradu veškerých pohledávek, např. zaplacení pokuty za dopravní přestupek, atd. Zákaz odjezdu ze země však osobě hrozí i v jiných případech, např. pokud má nedořešené finanční spory s místními obchodními partnery. Je striktně zakázán dovoz alkoholických nápojů do země – nalezení alkoholu u cestujícího může vést k jeho deportaci.

Pohyb a přepravování se v Kuwait City – což je hlavní a de-facto jediné město v zemi – je dominantně založené na osobních motorových vozidlech. U nás známá MHD, s výjimkou několika autobusových neexistuje. Doporučujeme používat všudypřítomné taxi, které jsou cenově dostupné.

Zahraniční kreditní a debetní karty lze v Kuvajtu většinou bez problémů využít, existuje zde rovněž hustá síť bankomatů a bankovních poboček. Místní měnou je kuvajtský dinár (KWD), který lze směnit za EUR na letišti či v místních směnárnách a bankovních pobočkách s nutností předložit cestovní pas. Pro ubytování lze využít hustou síť hotelů mezinárodních řetězců, většinou čtyř- či pětihvězdičkové úrovně, které jsou cenově poměrně dostupné. Voda z kohoutků je téměř všude pitná a její kvalita je dostatečně vysoká (získává se odsolováním mořské vody). Kriminalita je obecně velmi nízká a na většině míst v Kuwait City návštěvníkům nehrozí přepadení. Kuvajt je mimořádně bezpečná země. Zvýšenou pozornost je zapotřebí věnovat specifikům země daným muslimským charakterem státu, např. nutností konzervativního oděvu pro ženy a zákaz alkoholu. Po dobu náboženského svátku Ramadán platí od úsvitu do západu slunce řada omezení, včetně zákazu pití, kouření, požívání jídla atd.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Český občan může v Kuvajtu oficiálně pracovat pro společnost registrovanou v Kuvajtu, která se tak stane jeho sponzorem v zemi. Jedině prostřednictvím sponzora je možné získat pracovní vízum a povolení k pobytu v zemi (rezidenci). Nejprve je potřeba, aby kuvajtský sponzor vyřídil pracovní povolení na příslušném ministerstvu, což trvá cca 2 týdny – v této době uchazeč nesmí pobývat v Kuvajtu. Dalším krokem je



zaslání pracovního povolení na adresu uchazeče v ČR. Na základě pracovního povolení následně kuvajtská ambasáda v Praze vyřídí potřebné vízum pro vstup do země. Kromě povinné zdravotní prohlídky a potvrzení od lékaře, je potřeba ambasádě dodat výpis z trestního rejstříku a vysokoškolské diplomy ověřené Ministerstvem zahraničních věcí ČR. Celková doba vyřízení se pohybuje v řádu dnů. Po obdržení víza je možné vycestovat do Kuvajtu, další kroky pro získání pracovního povolení následují v Kuvajtu za asistence sponzora/zaměstnavatele. Zdravotní pojištění je automaticky zajištěno sponzorem, avšak do sociálního pojištění nejsou cizinci zahrnuti. Mzda nepodléhá žádnému zdanění, častým benefitem bývá příspěvek na bydlení, či dopravu. Standardní výpovědní lhůta je 3 měsíce. Je důležité mít na paměti, že povolení k pobytu je závislé na kuvajtském sponzorovi a po ukončení pracovního poměru zaniká.

5.9 Veletrhy a akce

Kuvajtská nabídka veletrhů a podobných akcí je spíše provinční úrovně a nemůže konkurovat vyhlášeným veletrhům a kongresům v Dubaji. Část místních veletrhů je spojená s přímým prodejem spotřebního zboží a je zaměřena vyloženě na místní konzumenty, nikoliv na B2B. Účast na těchto prodejních akcích pro české firmy nemá větší smysl. Zastupitelský úřad ČR v Kuvajtu pro české firmy vytypoval několik zajímavých veletrhů v teritoriu z oblasti energetiky, potravinářství a obranného, bezpečnostního a leteckého průmyslu. Pro aktivní české firmy se skutečným zájmem o teritorium může být účast na některém z těchto veletrhů vstupní branou na kuvajtský trh. Většina těchto akcí se pořádá v prostorách Kuwait International Fair, což je největší organizátor veletrhů v zemi.

Významnou akcí v sektoru energetiky je Kuwait Downstream Summit (KDS), což je konference věnovaná rafinérskému sektoru a distribučním sítím. Více informací o akci je k dispozici na webu organizace, případně u organizátora (tel.: 00968/24788476, e-mail: robert@wpsummits.com).

Pro české exportéry v oblasti branně-bezpečnostních technologií a leteckého průmyslu může být zajímavým veletrhem Gulf Defense and Aerospace Exhibition (GDA), která je největší a nejvýznamnější akce svého druhu v Kuvajtu pod záštitou kuvajtského ministerstva obrany, ministerstva vnitra a Kuvajtské národní gardy. Koná se v dvouletém intervalu. Účast je pro návštěvníky bezplatná po registraci na portále gdavisitors.tntexpo.net. Více informací je k dispozici na www.gulfdefense.com, případně u organizátora (tel.: 0040/213276651, e-mail: adelina@tntexpo.com). Hned po GDA se v lednu v Kuvajtu každoročně pořádá přehlídka aviatického průmyslu Kuwait Aviation Show. Více informací o akci je k dispozici na webu organizace, případně u organizátora (tel.: 00965/22433765, e-mail: n.hussien@kuwaitaviationshow.com).

Pro české producenty potravin a zemědělských technologií pak může být zajímavým veletrhem Kuwait International Agro Food Expo (KIAFE), který se každoročně koná v dubnu, dále vyhlášená Kuwait HORECA, která se každoročně pořádá v lednu.



6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Zastupitelský úřad ČR v Kuvajtu (ZÚ Kuvajt) byl otevřen v r. 1965 a má úroveň velvyslanectví s diplomatickou, konzulární a obchodní působností pro státy Kuvajt a Katar. Současným pověřeným a zplnomocněným velvyslancem je Ing. Martin Dvořák. Agentury CzechTrade, CzechInvest a CzechTourism v Kuvajtu nemají zastoupení.

Velvyslanectví ČR v Kuvajtu:

- 1 Lokalita: čtvrť Khaldiya, blok 1
- 1 Poštovní adresa: Ghazza Street, House 31B, Kuwait
- 1 Mezinárodní volací znak pro Kuvajt je 00965.
- 1 Telefonní spojení na ZÚ: sekretariát, víza, informace: 2252 9018; fax: 2252 9021; e-mail ZÚ: kuwait@embassy.mzv.cz, konzulární a vízový úsek: consulate_kuwait@mzv.cz
- 1 Pracovní doba: neděle – čtvrtek 7:45 až 16:15 hod.
- 1 Mapka úřadu je k dispozici na webové stránce ZÚ: www.mzv.cz/kuwait.

Spojení z letiště a z centra města: Pro dopravu z letiště na velvyslanectví je možné použít taxi, vůz s řidičem, případně využít autobusu z letiště provozovaného soukromým operátorem. U nás známá MHD, s výjimkou několika autobusových linek, v Kuvajtu neexistuje. Doporučujeme používat všudypřítomné taxi, které jsou cenově dostupné. Vzhledem k tomu, že často nepoužívají taxametr, je zapotřebí taxikáře upozornit nebo se domluvit se na ceně dopředu. Letiště leží na okraji města a je poměrně dobře dostupné ze všech částí města. Cesta z letiště na velvyslanectví by v závislosti na aktuální dopravní situaci neměla zabrat více než 30 minut.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- 1 112 – tísňové volání – pohotovost (policie, ambulance, hasiči)
- 1 101 – informační služba – kuvajtská státní správa
- 1 161 – letiště
- 1 2242 2366, 2245 0005 – první pomoc – Amiri Hospital
- 1 104 – informace o počasí

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- 1 Ministerstvo zahraničních věcí: www.mofa.gov.kw
- 1 Ministerstvo obchodu a průmyslu: www.moci.gov.kw
- 1 Ministerstvo financí: www.mof.gov.kw
- 1 Ministerstvo obrany: www.mod.gov.kw
- 1 Ministerstvo školství: www.moe.edu.kw
- 1 Ministerstvo zdravotnictví: www.moh.gov.kw
- 1 Ministerstvo plánování: www.mop.gov.kw
- 1 Ministerstvo veřejných prací: www.mpw.gov.kw



- 1 Ministerstvo pro ropu: www.moo.gov.kw
- 1 Ministerstvo pro elektrickou energii a vodní zdroje: www.mew.gov.kw
- 1 Kuvajtská samospráva: www.baladia.gov/kw
- 1 Kuvajtská hospodářská komora: www.ekcci.org.kw/newweb/
- 1 Centrální banka: www.cbk.gov.kw
- 1 Central Agency for Public Tenders: www.capt.gov.kw
- 1 National Bank of Kuwait: www.nbk.com
- 1 Insitute of Banking Studies: www.kibs.edu.kw
- 1 Kuwait Investment Authority: www.kia.gov.kw/kia
- 1 Kuwait University: www.kuniv.edu.kw
- 1 Kuwait International Fair Co. (KIF): www.kif.net
- 1 Kuwait Times (deník, anglicky): news.kuwaittimes.net
- 1 Arab Times (deník, anglicky): www.arabtimesonline.com/arabtimes
- 1 Kuwait News Agency: www.kuna.net.kw

Kuvajtská obchodní a průmyslová komora (KCCI) má velmi významné postavení, které je podtrženo nařízením, že pouze členové KCCI mohou vyvíjet zahraničně obchodní činnost a mohou se účastnit v místních tendrech. V představenstvu komory se střídají představitelé nejvlivnějších obchodnických rodin (zakládajících si na značné autonomii od státních orgánů). Komora má k dispozici základní informace o registrovaných firmách, jejich kapitálu, platnosti licencí, majitelích apod., ale také informace obecného obchodního charakteru. Kontakt: Kuwait Chamber of Commerce and Industry P.O.Box 775 Safat, 13008 Kuwait tel: 2241-7825, 2243-3854 fax: 2240-4110 web: www.kuwaitchamber.org.kw
Kuvajtská investiční agentura (KIA) je autonomním vládním orgánem odpovědným za řízení a administraci všeobecného rezervního fondu (GRF) a aktiva Fondu budoucích generací (FGF) i za další fondy svěřené ministrem financí a vládou. KIA investuje na místním, arabském i mezinárodním trhu, hlavní kancelář má v Kuvajtu a pobočku v Londýně.

Kontakt: Kuwait Investment Authority Ministries Complex – Al Mirqab tel: 2248-5600 fax: 2245-4059 e-mail: information@kia.gov.kw web: www.kia.gov.kw/kia